

'We leven van
het water en
de rietlanden'

MELKVEEHOUDER VERWEIJ SCHAKELT OVER
OP RIET

RUST IN RUISEND RIETVELD

ACHTER HET BOERENERF VAN MACHIEL VERWEIJ WUIVEN AAN DE ENE KANT GELE PLUIMEN, EN GLOORT AAN DE ANDERE KANT HET GROENE VEENWEIDEGEBIED. MACHIEL IS MELKVEEHOUDER EN RIETSNIJDER. "EEN WEEK VOOR DE KERST GAAN ALLE KOEIEN DROOG. DAN MELK IK ZO'N DRIE MAANDEN NIET MEER. VOL ENTHOUSIASME GA IK DAN DE RIETLANDEN IN. ZO DOEN WE DAT AL JARENLANG."

TEKST DOUWE ANNE VERBRUGGE FOTOGRAFIE THEO TANGELDER

Zijn opa was hier boer en rietsnijder, zijn inmiddels tachtigjarige vader Cor was hier boer en rietsnijder en dus is Machiel Verweij (52) dat ook. Allemaal op dezelfde plek. In Botshol. De rietlanden geven een gevoel van tijdloosheid. Een haast verlaten veengebied met grote plassen, smalle slootjes, rietlanden, moerasbos en het monumentale Fort Botshol. Aan het oog onttrokken door groen gras. Even verderop kronkelt het riviertje De Waver. Machiel is een bikkelaar van het ouderwetse soort. Met een door weer en wind doorleefde kop bovenop het sterke lijf. En opvallend diepe kloven in zijn grote handen. Kliefplekken die jarenlange arbeid verraden. "Dat komt door het aanpakken van al die bossen droge rietstengels. Ik smeer mijn handen in met uierzalf, maar weet je wat nog beter helpt? Secondelijm. Daarmee plak ik die kloven gewoon dicht. Ideaal." Machiel zwoegt. Het maaien met de machine kost hem de minste kracht; vooral het

BOVEN: Mocht Machiel moeten kiezen, dan krijgt het riet de voorkeur boven de koeien.

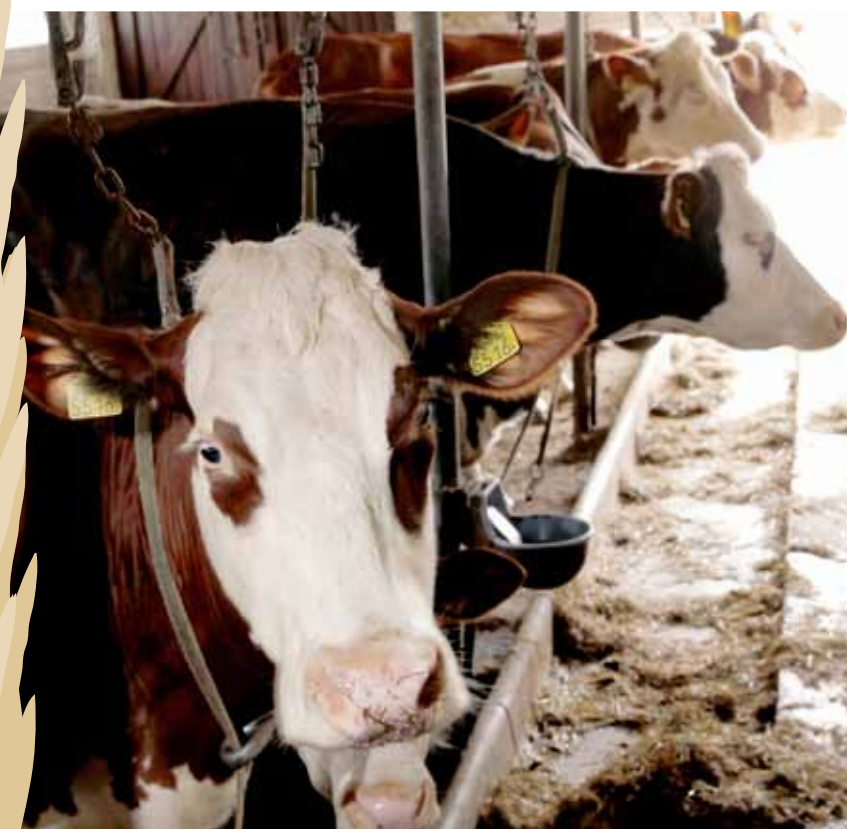
RECHTS: Maaien gaat machinaal.

ONDER: Eind december staan de 28 MRIJ-koeien droog.

oprapen en schoonmaken van het riet is intensief werk. “En vergeet niet het opbossen en vervolgens het stapelen op de grote boot om het riet naar huis te vervoeren.” Machiel beheert twaalf hectare rietland. Daar komen zo’n 6.500 bossen riet vanaf, die hij verkoopt aan een riethandelaar. “Een bos is zestig centimeter ‘in het rond’. Hoe dikker de rietstengel, hoe sneller een bos is gevuld. Het is vervelend als je in mei nachtvorst hebt, dan stagneert de groei. De stengels zijn in die jaren minder dik.”

TOT HET DONKER

Vroeger werkte hij samen met zijn vader. De oude Cor laat weten dat hij maar al te graag mee zou willen, de rietlanden in. Maar het lichaam laat dat niet meer toe. Machiel: “Ik kan me ook nog herinneren dat mijn opa – naar wie ik ben vernoemd – meeging. Dan mocht ik maaien en gingen

mijn vader en mijn opa het riet schoonmaken. Dat ging toen nog met de hand, met de sniet sloeg je al het vuil, zoals bramentakken en ander onkruid, eruit. Zwaar werk.” Machiel pakt zijn vijftig jaar oude sniet – een rechte staak van een halve meter met een klein soort zeisje eraan – en doet het voor. “Sinds 1997 heb ik een schoonmaakmachine, anders is het niet te doen in mijn eentje.”

Inderdaad, in zijn eentje. Drie maanden lang struint Machiel alleen door de rietlanden. Zes dagen in de week, van het krieken van de dag tot het donker wordt. “Brood en koffie neem ik mee, het kost te veel tijd om heen en weer te varen.” De eenzaamheid van het werk schijnt Machiel niet te deren. “Ik kan hier lekker mijn gedachten verzetten. Maaien, schoonmaken en het rietafval in de fik steken. Het werken in de rietlanden heeft iets rustgevends.

Misschien omdat er hier niet veel verandert. Op een bepaalde manier staat de tijd stil. Dat voelt vertrouwd. Soms zie je een vos lopen of dwarrelt er in het voorjaar een ringslang over het water. Zulke momenten blijven wel in je hoofd hangen. Je ervaart even heel direct de schoonheid en het mysterie van de natuur.”

KOEK-EN-ZOPIE

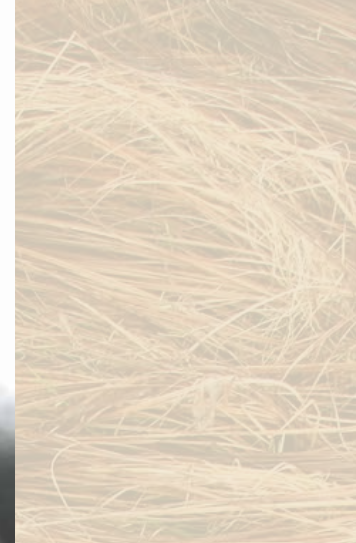
“Als het gevoren heeft, kom je schaatsers tegen. Leuk hoor, maar ze moeten niet te lang blijven praten. Het werk moet ook af. Als het te veel heeft gesneeuwd, kan ik geen riet snijden. Dan haal ik mijn schaatsen uit het vet om zelf een rondje te maken op de plassen. En achterop het boerenerf zetten we een koek-en-zopienter neer. Met zelfgemaakte erwtensoep die mijn vrouw bereidt. Als het voorjaar wordt, verhuur ik roeibootjes, die liggen achter op het erf.

We leven van het water en de rietlanden, het hele jaar door.”

Voordat Machiel ’s ochtends de rietlanden intrekt, voert hij de koeien en trekt hij met de handschuif de poep naar de mestput. Zo’n 28 MRIJ-koetjes (Maas, Rijn, IJssel) staan er op de grupstal. En een stier. “Ik fok zelf. Het is een uitdaging om met kruisen tot goede sterke koeien te komen. In juni gaat de stier het land in, dan mag ie tussen de koeien lopen om ze in rap tempo drachtig te krijgen, want eind december moet ik ze droog kunnen zetten. Bang voor de stier ben ik allerminst, het is een hartstikke rustig beestje. Als ik het land in ga om de koeien op te halen voor het melken, blijft ie rustig liggen. Hij kent me, dat scheelt natuurlijk. Ik heb ’m ook alweer zo’n vijf jaar en dat is best lang voor een stier.” Sowieso is Machiel zuinig op zijn vee. “Met de koeien die er langer lopen,

'Ik kan hier
lekker mijn
gedachten verzetten'

LINKS: Met de sniet pakt Machiel een bos beet.

ONDER: Binden van de bossen.

Drie maanden lang struint Machiel in zijn eentje door de rietlanden.

bouw je een band op. Daar doe je dan extra je best voor om ze nog een jaartje langer te laten meelopen."

GEBOORTEGOLF

Eind maart is het op het boerenbedrijf van de familie Verweij een drukte van belang. De jaarlijkse geboortegolf breekt uit op stal. "Ik heb weleens gehad dat op een dag vijf kalfjes werden geboren. Maar het komt ook voor dat een koe een paar weken voor eind maart afkalft. Dan moet ik toch melken en daar zit ik eigenlijk niet op te wachten, want dat betekent dubbel werk; naast het rietsnijden ook melken. Maar met een of hooguit twee koeien is het nog wel te doen. Ik melk die dan met de staande ketel, zodat ik niet het hele melkleidingsysteem in werking hoeft te zetten. De melk karnen we. Van de room maken we boter

en je houdt er overheerlijke karnemelk van over. Als we te veel hebben, delen we het uit aan de burens."

Als Machiel gedwongen zou worden om te kiezen tussen het rietwerk en de melkveehouderij, kiest hij voor het rietwerk. "De rust en het ambachtelijke van het rietsnijden liggen mij net iets beter dan de dynamiek die de koeien met zich meebrengen. Maar de kracht zit 'm natuurlijk in de afwisseling. In december kan ik niet wachten om het riet in te gaan en in de zomer bestaat er niets mooiers dan 's ochtends vroeg koeien te melken in de doorloopwagen. Het verveelt nooit." □